

הגדה של

קערה של פסח

3 מצות שמורות

זכר לכך שנצאת בני ישראל ממצרים העם לא התמהמה ויצא מחיפזון, להבדיל משאר ימות החג, בליל הסדר יש לאכול מצה שמורה שנושמה מהחמצה משעת הקצירה שנאמר "זשמרתם את המצות"

זרוע

זכר לקורבן הפסח

חרוד

חרוד הנאכל בפסח הינו זכר למרידות הייתה לעבדים במצרים שנאמר "ויחררו את חייהם"

חרוסת

לטיבול החרוד ו"הכורך" זכר לטיט בהם עבדו בני ישראל במצריים שנאמר "ויחררו את חיים בעבודה קשה בחומר ובלבנים..."

ביצה

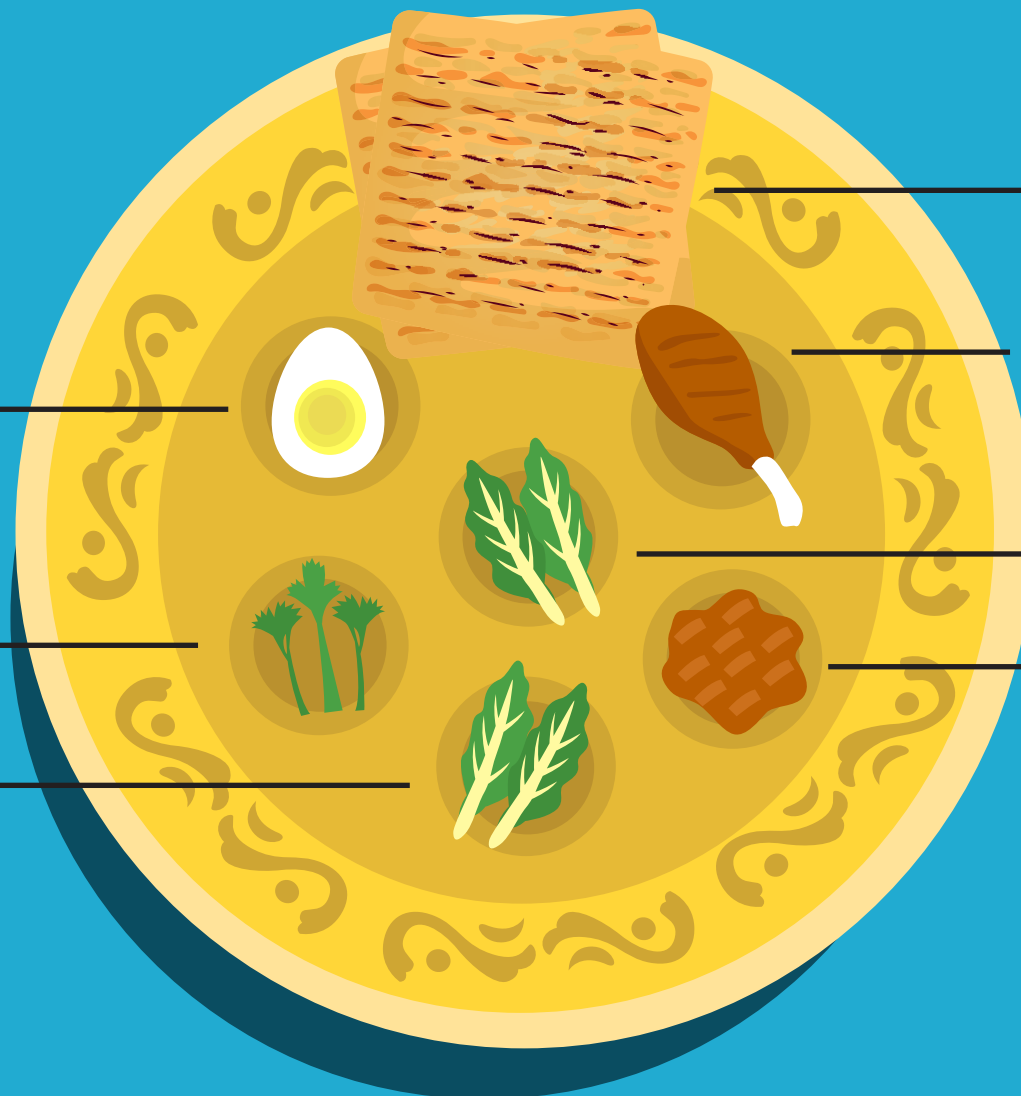
בנוסף לקורבן הפסח הוקרב במקדש בכל יום מימות החג גם כן קורבן "חגיגה", בזכר לקורבן זה משתמשים בביצה

כרפס

כל ירק שלא משמש כחרוד יכול לשמש לאכילת הכרפס, אצל בני עדות המזרח נהגו לאכול עלי סלרי ובעדות אשכנז השתמשו לעיתים בתפוח אדמה

חזרת

היא החרוד המשמש לכורך אין הבדל במין החרוד לכן שמים גם כן חסה

קצת מושגים

”למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך”

הזמן

הציווי

ריבוי

הציווי בתורה הוא לזכור את יציאת מצרים והזמן של המצווה הוא כל ימי חיך חז"ל מדגישים שהמילה "כל" מצביעה על ריבוי כל שהוא ונתנו לכך 2 פרשנויות

רבי אלעזר בן עזריה

וְחֻמָּים אוֹמְרִים.

ימי חיך. חֻמָּים. (שנאמר ימי על כן מדובר על הימים)

ימי חיך. העולם הזה. (הכוונה למציאות העכשווית)

כל ימי חיך. הקילות. (הלכן הוסיף הפסוק יכלי לרבות את הקילות)

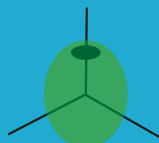
כל ימי חיך. להקביא לימות הפושח: (כל מרבה את ימות המשיח שהם לעתיד לבוא)

ארבע כוסות
כנגד 4 לשונות מאולה
הכתובים בתורה
”והוצאתי והצלתי
וגאלתי ולקחתי

כזית

זית - מידת נפח בספרות חז"ל
ככל הנראה הזית הקדום היה
גדול מהזיתים שלנו היום
הדעות נעות בין 13.5 סמ"ק - 50 סמ"ק
פעמים חטעמי נוחות משערים את
הנפח לפי המשקל

אני
איתה עם כשרה
היה חזק

שיבינו התינוקות

עיקר הלילה מוקדש
לילדים שנאמר "והגדת לבנך
ביום ההוא לאמור"
על כן שישארו ערים
משנים קצת מהרגיל שישאלו

הסיבה

מסיבים על צד שמאל
כדרך מלכות

פסח

קורבן הפסח של טלה או גדי
שהוקרב אחר הצהריים של לפני ליל הסדר
כוכר לקורבן הפסח שמים בקערה ורוע

מצה

מצווה מהתורה לאכול ליל הפסח כזית
מצה

מרור

כמו שמצווה לאכול מצה כך ציוותה התורה
לאכול מרור בליל פסח, חז"ל מוכיחים כ5 סוגי
מרור ביניהם חסה בה משתמשים עדות המורה
וכן החזרת בה נוהגים להתעמש עדות אשכנז

חמץ ושאור

לעומת הציווי לאכול מצה ציוותה התורה לא
לאכול חמץ ושאור בימות הפסח חמץ הינו בצק
שהחמיץ לאחר 18 דק' פעולה, ושאור הוא
ה"חמצת" שאיתה משתמשים להתפוח לחם
אחת השאלות המעניינות היא למה ציוותה
התורה להימנע מאכילת חמץ, האם לא היה
מספיק לחייב אכילת מצה על מנת לקיים את
ה"זכר"?

קדושה

מוזגין לו כוס ראשון ומקדש עליו

קודם הקידוש יאמר בקשה זו (מלשון חכמים ח"א)

לְשֵׁם יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ. בְּדַחֲלֵנוּ וּרְחִימוּ. וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ. לְיַחְדָּא שְׁמֵי יו"ד ק"א בְּוַא"ו ק"א.
בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. וּבְשֵׁם כָּל־הַנְּפָשׁוֹת. וְהַרוּחֹת וְהַנְּשָׁמוֹת וּמְלַבְּוֹשֵׁיהֶם וְהַקְּרוּבִים לָהֶם. שְׂמִכְלָלוֹת
אַצִּילוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָה. וּמְכַל־פְּרִטֵי אַצִּילוֹת בְּרִיאָה יְצִירָה עֲשִׂיָה. דְּכָל־פְּרָצוּף וּסְפִירָה. הִנֵּה אֲנֹכִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן
לְקַיִם מִצְוֹת עֲשֵׂה מִן הַתּוֹרָה שֶׁל קִידוּשׁ יוֹם טוֹב שֶׁל חַג הַמִּצְוֹת. וּלְקַיִם מִצְוֹת עֲשֵׂה דְרַבְּנָן לְקִדְשׁ עַל הַיּוֹם. וְלִשְׁתּוֹת
כּוֹס רֵאשׁוֹן מְאַרְבַּע כּוֹסוֹת זַיִן שֶׁתְּקַנּוּ חֲכָמִים בְּלֵיל חַג הַמִּצְוֹת. כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵי וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵי
לְתַקֵּן שְׂרֵשׁ מִצְוָה זוֹ בְּמָקוֹם עֲלִיוֹן. וַיְהִי | נַעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

כל אחד מבני הבית יקח כוסו בידו ויעמוד, והמקדש יקבל את הכוס בשתי ידיו משתי ידיו של אדם אחר, ואחר כך יאחזנו רק בימין ויקדש ויכוין להוציא את השומעים ידי חובתם וגם הם יכונו לצאת ידי חובה

אם חל בשבת אומר שלום עליכם, אשת חיל, ואתקינו סעדתא ומדלג אזמר בשבחין. ואחר כך אומרים
מְזַמֵּר לְדוֹד יְהוָה רַעִי לֹא אֶחָסֵר: בְּנֵאוֹת דְּשָׂא יִרְבִּיצֵנִי עַל־מֵי מְנַחוֹת יִנְהַלְנִי: נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי־צֶדֶק
לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי־אֶלֶף בְּגִיא צִלְמוֹת לֹא־אִירָא רַע כִּי־אַתָּה עִמָּדִי שְׁבֹטָה וּמִשְׁעֲנֵתָהּ הִמָּה יִנְחַמְנִי: תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי |
שִׁלְחֹן נֶגֶד צַרְרֵי דְשִׁנְתָּ בְּשִׁמּוֹן רֵאשִׁי כּוֹסֵי רְוִיָה: אֵף | טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל־יְמֵי חַיֵּי וְשַׁבְּתֵי בְּבֵית־יְהוָה לְאַרְךָ יָמִים:
יוֹם הַשְּׁשִׁי: וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צַבָּאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְכַל־מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל־מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בְּרָא אֱלֹהִים
לַעֲשׂוֹת:

אם חל יום טוב בחול מתחילים מכאן

אלה מועדי יהוה מקראי קדש אשר תקראו אתם
במועדם וידבר משה את מעדי יהוה אל בני ישראל

סְבָרֵי מִרְנָן וְעוֹנִים לְחַיִּים

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל-עַם וְרוֹמַמְנוּ מִכָּל-לְשׁוֹן.
וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה. (בשבת שְׁבֻעוֹת לְמִנוּחָה ו) מוֹעֲדִים לְשִׁ-
מְחָה. חַגִּים וְזִמְנִים לְשָׁשׂוֹן. אֶת (בשבת יוֹם הַשְּׁבֻעַ הַזֶּה וְאֶת) יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. וְאֶת יוֹם
טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. זִמַּן חֲרוּתֵנוּ. בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ
בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל-הָעַמִּים. (בשבת וְשֻׁבֻעוֹת ו) מוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ (בשבת בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן)
בְּשִׂמְחָה וּבְשָׁשׂוֹן הִנַּחֲלָתָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מִקְדֵּשׁ (בשבת הַשְּׁבֻעַ ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזִּמְנִים:

במוצאי שבת מוסיפים

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחָל. וּבֵין אֹר לְחֹשֶׁךְ. וּבֵין
יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בֵּין קֹדֶשׁ שַׁבָּת לְקֹדֶשׁת יוֹם
טוֹב הַבְּדִלָּת. וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה הַקֹּדֶשֶׁת וְהַבְּדִלָּת. וְהַקֹּדֶשֶׁת אֵת
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדֶשֶׁתָּךְ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
שְׂהַחֲיֵנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזַמַּן הַהֲזָרָה:

וישתו בהסבה

והחן

יטול ידיו בשקול טקול הכרפס
ולא יברך על נטולת ידיו

וקוצץ שיטל יזיו יאמר בקשה זו (מלשון חכמים ח"א)

לְשֵׁם יְחִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ. בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ. וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ. לְיַחְדָּא שְׁם יו"ד ק"א
בּוֹא וְק"א. בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הֲרִינֵי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקִיָּם מְצוּה דְרַבְּנָן לְרַחוּץ
יְדֵי קוּדָם טְבוּל הַכַּרְפָּס בְּמִשְׁקָה. כְּאֲשֶׁר תִּקְנוּ חֲכָמִים זְכוּרָנָם לְבָרְכָה בְּלֵיל חַג הַמְּצוֹת. כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵי וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵי. לְתַקֵּן שְׁרֵשׁ מְצוּה זוֹ בְּמַקּוֹם עֲלִיוֹן. וְיֵהִי לְנַעַם אֲדָנֵי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנְנָה:

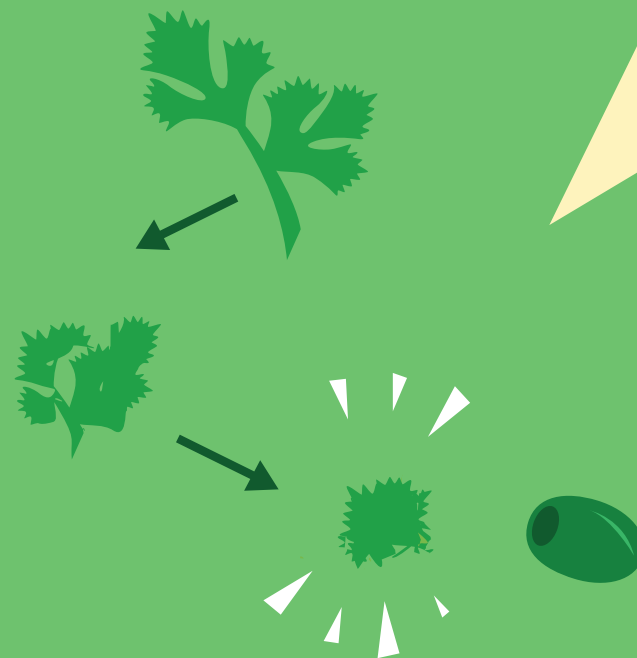
לסירוגין 3x

כנס

קודם שיטבל הכרפס במי המלח יאמר בקשה זו מלשון חכמים ח"א

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה. בדחילו ורחימו. ורחימו ודחילו.
ליחדא שם יו"ד ק"א בוא"ו ק"א. ביחודא שלים (יהוה) בשם כל ישראל.
הריני מוכן לקיים מצות עשה דרבנן לאכול כרפס בלילה הזאת ולטבלו
במשקה. כמו שתקנו חכמים זכרונם לברכה. כדי לעשות נחת רוח ליוצרי
ולעשות רצון בוראי. לתקן שרש מצוה זו במקום עליון. ויהי רצון מלפניך
יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיעלה לפניך כאלו כונתי בכל הכונות הראויות
לכון בברכה ובאכילה של הכרפס בלילה הזאת. והריני מוכן לפטור בברכה
זו שאברך על הכרפס גם את אכילת המרור אשר אוכל בלילה הזאת. והי
נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננה:

יקח כרפס פחות מכזית כדי
שלא יתחייב בברכה אחרונה
ויטבל אותו במי המלח ויברך ויכוין
לפטור בברכה זו גם אכילת מרור

ברוך אתה יהוה. אלהינו מלך. העולם. בורא פרי האדמה:

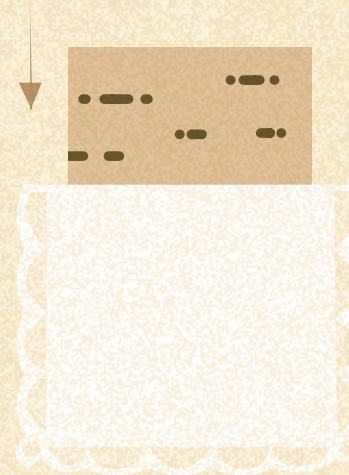
ויאכל אותו בלי הסבה ויזהר להשאיר מהכרפס כדי שיהיה סוד הקערה שלם עד
אכילת מצה ומרור.

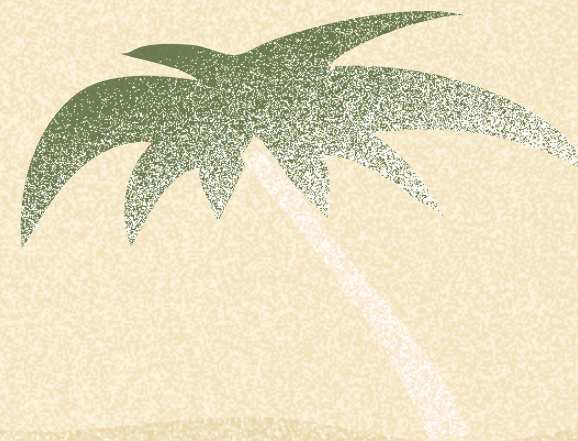
לפני שיחצה את המצה יאמר:

לְשֵׁם יְחִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשְׂכִינְתִּיהָ. בְּדָחִילוֹ וּרְחִימוּ.
וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ. לְיַחְדָּא
שֵׁם יו"ד ק"א בְּנָא יו"ק"א.
בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל. הֲרִינִי מוּכָן לְקַיֵּם
בְּלִילָה הַזֹּאת שֶׁל חֵג הַמַּצּוֹת.
מַצּוֹת יַחַץ בְּצוּרַת "ה". בְּמַצָּה
הַשְּׂנִיָּה הָרוּמְזָת לְבִינָה שֶׁהִיא
בְּסוּד "ה". וְהֲרִינִי מִחֲבַר חֵלֶק
הַדָּל"ת הָרוּמְזָת לְמַלְכוּת. עִם
הַמַּצָּה הָרִאשׁוֹנָה הָעֲלִיוֹנָה
הָרוּמְזָת לְחֻכְמָה הַנְּקֵרָאת
יו"ד. וְכִכְתוּב יְהוָה בְּחֻכְמָה
יִסַּד-אָרֶץ. וְהֲרִינִי מְצַנִּיעַ
חֵלֶק הוּא"ו לְאֲפִיקוֹמָן. וְיַעֲלֶה
לְפָנֶיךָ כָּאֵלוֹ כּוֹנְנִי בְּכָל-
הַכּוֹנּוֹת הָרְאוּיוֹת לְכוּן בְּמַצָּנָה
זוֹ. וְיִהְיֶה | נֵעַם אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ
עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה
עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה:

יקח מצה האמצעית
ויחלקנה לשני חלקים
חלק אחד גדול כצורת
"ו" ויצניענו לאפיקומן

וחלק השני קטן
כצורת "ד" יניחנו
בין שתי המצות

רק עכשיו התחלנו

מגילת

"והגדת לבנך ביום ההוא לאמר" זו מצות עשה מן התורה לספר ביציאת מצריים "בזמן שמצה ומרור מונחים לפניו" דהיינו בליל הסדר חלק ה"מגיד" של ההגדה הוא עיקר המצווה של "והגדת" וכוללת את סיפור יציאת מצרים כדרך חז"ל על ידי מדרשי פסוקים, רובה של ההגדה נכתב בארמית כלשונם אז, וזהות המחבר אינה ידועה אך היא כוללת כמוכן קטעים מדורות שונים

אומרים ההגדה בשמחה ובקול רם והיא ספור יציאת מצרים שהיא מצות עשה מן התורה

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה. בדחילו ורחימו. ורחימו ודחילו. ליחדא שם יו"ד ק"א בוא"ו ק"א. ביחודא שלים (יהוה) בשם כל ישראל. הריני מוכן לקיים בלילה הזאת של חג המצות. מצות יחץ בצורת "ה". במצה השניה הרומזת לבניה שהיא בסוד "ה". והריני מחבר חלק הדל"ת הרומז למלכות. עם המצה הראשונה העליונה הרומזת לחכמה הנקראת יו"ד. וככתוב יהוה בחכמה יסד ארץ. והריני מצניע חלק הוא"ו לאפיקומן. ויעלה לפניך כאלו כונתי בכל הכונות הראויות לכון במצה זו. ויהי | נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננהו: ודינו כוננהו:

ליד כל מילה שיופיע הירוגליף כזה או כזה
או אחר יתווסף הסבר קצר בתחתית הדף

מגביהים
את הקערה ואומרים

הָא

(יש אומרים הָא, ויש אומרים פְּהָא) לַחֲמַא עֲנִיא. דִּי אֶכְלוּ אֲבַהֲתָנָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם. כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וְיִכּוּל. כָּל דְּצָרִיךְ יִיתִי וְיִפְסַח. הַשְּׂתָא
הָכָא. לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. הַשְּׂתָא הָכָא עֲבָדִי. לְשָׁנָה
הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל בְּנֵי חוּרִין:

תרגומון

זה (המצה) לחם העוני שאכלו
אבותינו בארץ מצרים כל
הרעב יבוא ויאכל כל הצריך
יבוא ויפסח (ויעשה פסח,
מלשון "פסח" שהוא שמו של
קורבן החג), עכשיו (אנו) כאן,
לשנה הבאה בארץ ישראל.
עכשיו (אנו) כאן עבדים, לשנה
הבאה בארץ ישראל בני חורין.

מוזגין כוס שני

ומסלקים — את הקערה כאלו כבר

אכלו כדי שיראו התינוקות וישאלו

משהו שונה הלילה...

מה נשתנה הלילה הזה. מכל הלילות:

1 שְׁבֹכֶל-הַלֵּילֹת אֵין אֲנַחְנוּ מְטַבְּלִין אֶפִּילוּ פֶּעַם אַחַת. וְהַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים:

2 שְׁבֹכֶל-הַלֵּילֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ אוּ מֶצָּה. וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ מֶצָּה:

3 שְׁבֹכֶל-הַלֵּילֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת. וְהַלֵּילָה הַזֶּה מְרוֹר:

4 שְׁבֹכֶל-הַלֵּילֹת אֲנַחְנוּ אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מְסֻבֵּין. וְהַלֵּילָה הַזֶּה כָּלְנוּ מְסֻבֵּין:

מחזירים הקערה למקומה על השולחן ואומר ההגדה, ותהיה המצה מגולה בשעת אמירת ההגדה. ורק בעת שאוחז
הכוס בידו יכסנה

עֲבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם. וַיּוֹצִיאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם. בְּיַד חֲזָקָה.
וּבְזִרְעֵ נְטוּיָה. וְאֵלֹהֵי לֹא הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרָיִם עַד־יַיִן אֲנַחְנוּ
וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ. מִשְׁעָבָדִים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרָיִם. וְאָפְלוּ כָלֵנוּ חַכְמַיִם. כָּלֵנוּ
נְבוֹנִים. כָּלֵנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה. מְצֹוּה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם. וְכָל-הַמְרֻבָּה
לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרָיִם הָרִי זֶה מִשְׁבָּח:

מעשה

בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן-עֲזַרְיָה. וְרַבִּי עֲקִיבָא. וְרַבִּי טַרְפוֹן. שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבִנְי בְּרַק. וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל-אוֹתוֹ הַלֵּילָה. עַד שֶׁבָּאוּ תַלְמִידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם. רַבּוֹתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית:

אמר

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן-עֲזַרְיָה. הָרִי אֲנִי כִּבּוֹן שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֹּאמֵר יִצְיֵאת מִצְרַיִם בְּלֵילוֹת. עַד שֶׁדַּרְשָׁה בֶּן זֹמַא שֶׁנֶּאֱמַר.

”למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך”.

ימי חיך. הימים.

כל ימי חיך. הלילות.

וחכמים אומרים.

ימי חיך. העולם הזה.

כל ימי חיך. להביא לימות המשיח:

 אמר כבן ולא בן שנעשה לו נס ועל אף שהיה צעיר היה זקנו לבן כשל זקן

 על דרך הריבוי למדו חז"ל להזכיר את יציאת מצרים כל ימי חיך דהיינו גם הלילות ולשיטתו הכוונה "ימי" הינה ממש יום

 עד זמנו של בן זומא לא היו מזכירים את עניין יציאת בקריאת שמע בערבית

 חכמים הבינו את הספוק "ימי חיך" כמתכוון למציאות האנושיות העכשוויות ועל כן הוסיף הפסוק "כל" לרבות גם את ימות המשיח

 דרשה - דרך חז"ל בפרשנות פסוקי התורה

בְּרוּךְ הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא. בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ הוּא.

כְּנֶגֶד אַרְבַּעַה בָּנִים דִּבְרָה תּוֹרָה. אֶחָד חָכָם. וְאֶחָד רָשָׁע. וְאֶחָד תָּם. וְאֶחָד שָׂאִינוּ יוֹדְעַ לְשֵׁאל:

התורה מצווה לספר את סיפור יציאת מצרים לדורות הבאים 4 פעמים ובכל פעם (למעט 1) מזכרת שאלת הבן לאביו על יציאת מצרים ובכל פעם השתמשה התורה בניסוח שאלה אחר ועל כן דרשו חז"ל שהכוונה היא ל 4 סוגי שאלות כמו לארבעה בנים שונים. הפסוקים הם הפסוקים המוזכרים בדברי כל בן תחילה מזכירים חז"ל את הפסוק, "...מה הוא אומה..." ובסופו מוסיפים אמירה משלהם על כל בן

הַחָכָם מַה הוּא אוֹמֵר. "מַה הָעֵדוּת

וְהַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם" (דברים 1:20). אף אתה אמור לו כהלכות הפסח ואין מפטירין אחר הפסח אפיקומן:

החכם שואל שאלות, ואומרים חז"ל שלבן החכם הזה צריך לענות בעוד לימוד וידע, על כן אמרו לו הלכה חדשה "אין מפטירין...". פירוש: אין אוכלים אחר אכילת קורבן הפסח אפיקומן (אפיקומן הוא הלחם מילים בין "אפיקו" שמשמעותו הוציאו בארמית ו"מן" שמשמעותו "משהו" ככל הנראה הכוונה לקינוח והיינו שאין אוכלים אחר הפסח קינוח

רָשָׁע מַה הוּא אוֹמֵר. "מַה הָעֵבֶדְהָ הַזֹּאת לָכֶם" (שמות 17:26). לָכֶם וְלֹא לּוֹ. וּלְפִי שֶׁהוֹצִיא אֶת-עַצְמוֹ מִן הַכָּלָל. כִּפָּר בְּעַקֵּר. אֵף אֶתְהָ הִקְהָה אֶת-שִׁנּוּי וְאָמַר לוֹ. בְּעֵבֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצִאתִי מִמִּצְרָיִם. לִי וְלֹא לּוֹ. וְאֵלּוּ הֵיָה שָׁם לֹא הֵיָה נִגְאָל:

שאלת הבן הרשע נשמעת כהטחת עלבון כאומר למה אתם צריכים את זה בכלל ועל זה אומרים חז"ל שתשובת האב צריכה להיות תקיפה "הקהה את שיניו" ואמרו לו "בעבור זה...עשה לי" דורשים חז"ל את המילה "לי" בתשובת האב לבן כבאה למעט אותו מהגאולה ואומר שאילו היה שם במצרים היה מאלו שלא זכו להיגאל מחמת זלולו

תָּם מַה הוּא אוֹמֵר. "מַה-זֹּאת" (שמות 17:14). וְאִמְרַתְּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרָיִם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים:

וְשָׂאִינוּ יוֹדְעַ לְשֵׁאל. אֶת פֶּתַח לִוִּי. שֶׁנֶּאֱמַר. "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר. בְּעֵבֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצִאתִי מִמִּצְרָיִם" (שמות 17:8).

המילה תם בתורה משמעותה "שלם" הבן התם לא מנסה להבין יותר כמו החכם ששאל מה העדות... וגם לא כמו הרשע שבועט בזלולו במצווה אלא התם פשוט שואל מה זאת הוא לא מסתבך יותר מידי ואומרים חז"ל שלבן כזה ענה לו בפשטות שבחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים פשוט וקל

יכול מראש חדש? תלמוד לומר "ביום ההוא". אי ביום ההוא.
 יכול מבעוד יום. תלמוד לומר "בעבור זה". בעבור זה לא אמרתי אלא
 בשעה שמצה ומרור מנחים לפניך:

...אין הכוונה אלא

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו. ועכשיו קרבנו המקום לעבדתו.
 שנאמר. "ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר יהוה אלהי ישראל בעבר הנָהָר
 ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים:
 "ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנָהָר ואולך אותו בכל ארץ כנען וארב
 [וארבה] את זרעו ואתן לו את יצחק": "ואתן ליצחק את יעקב ואת עשו, ואתן
 לעשו את הַר שֵׁעִיר לרשת אותו, ויעקב ובניו ירדו מצרים":

כמו שדורשים חז"ל בכמה מקומות שזמן אכילת מצה ומרור הוא בלילה של ט"ו

ולא מהלילה

משמע היום הוא הנזכר ב"ה" הידיעה כלומר חג הפסח החל בט"ו בניסן

בחלק זה חוזרים חזל לבאר את הפסוק בשאלת התם "והגדת...ביום ההוא..." מה הכוונה היום ההוא ומתחילים מראש חודש שהוא הזמן הרחוק ביותר שקשור למאורע

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ הוּא.

שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. חָשַׁב אֶת-הַקֶּץ. לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם
אָבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים. שֶׁנֶּאֱמַר. "וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תִּדַע כִּי-גֵר אֶ
יְהִי זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם
אֶת-הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרַי-כֵּן יֵצְאוּ בְּרֹכְשׁ גָּדוֹל"

יכסה את המצות ויאחז את הכוס בידו הימנית ויאמר

הִיא שְׁעֵמֻדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ. שֶׁלֹּא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד
עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵינוּ. אֶלָּא שְׁבַכְכֹּל-דּוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים
עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵינוּ. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

יניח הכוס על השלחן, ויגלה המצות עד לפיכך

צֵא וְלִמַּד מֶה בִּקְשׁ לָבֶן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אָבִינוּ. שְׁפָרְעָה לֹא גָזַר אֱלֹהֵי עַל הַזְּכָרִים. וְלָבֶן בִּקְשׁ לַעֲקֹר אֶת הַכֹּל. שְׁנַאֲמַר.

"אֲרָמִי אֲבָד אָבִי וַיֵּרֵד מִצְרַיִם וַיֵּגֵר שָׁם בְּמַתִּי מַעֲטָה וַיְהִי שָׁם לְגֹי גְדוֹל עֲצוֹם וָרֵב"

וַיֵּרֵד מִצְרַיִם. אָנוֹס עַל פִּי הַדְּבָר: ♀

וַיֵּגֵר שָׁם. מִלְמַד שְׁלֵא יֵרֵד לְהַשְׁתַּקֵּעַ אֶלֶּא לְגֹר שָׁם.

שְׁנַאֲמַר. "וַיֵּאמְרוּ אֶל־פְּרַעֲה לְגֹר בְּאֶרֶץ בְּאֵנוּ כִּי־אֵין מְרַעָה לְצֵאן אֲשֶׁר לַעֲבָדֶיךָ כִּי־כָבֵד הָרַעֵב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְעַתָּה יִשְׁבוּ־נָא עֲבָדֶיךָ בְּאֶרֶץ גִּשְׁוֹן"

בְּמַתִּי מַעֲטָה. כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר. "בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יֵרְדוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרַיִם וְעַתָּה שְׁמֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרֵב"

וַיְהִי שָׁם לְגֹי גְדוֹל. מִלְמַד שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל מְצוּיָנִים שָׁם:

לְגֹי גְדוֹל עֲצוֹם. כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמָאֵד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ אֹתָם:

 "מצויינים" מלשון ציון כלומר שלא היו בשוליים במצרים אלא היו שם לגוי גדול, "שם ל..." מלמד על תוצאה מסויימת שהיה יכול לכתוב ויהי שם גוי גדול, ואז היה אולי משתמע שהם פשוט היו גדולים אלא מדכתב ל-גוי מעיד על התוצאה שהם נהיו לגוי גדול ועל כן היו מצויינים ששמו לב אליהם

 משמעות המילה "גר" בלשון התנ"ך היא "זר" על כן אינו קבוע שם אלא רק גר ובאו ללמד שמטרת הירידה הייתה על מנת לגור ולא להשתקע וזה עיקר האמירה של חז"ל שהפסוק אמר "וירד..." "ויגר..." מכך שסמך הירידה לגרות מוכיח על מטרת הירידה

♀ כלומר שהיה מחויב מאת ה' ("הדיבור") לרדת למצרים, שאמר ה' לאברהם בברית בין הבתרים "יָדַע תְּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְעַבְדוּם, וְעָנוּ אֹתָם--אָרְבַּע מֵאוֹת, שָׁנָה." ואולי רצונם לומר שלא חשב יעקב מעצמו לרדת כי איזו ישועה יש על ידי אדם, אלא שכך הוחלט על פי ה'

ורב. כמו שנאמר. "רַבְּבָה כְּצִמְחַח הַשָּׂדֶה נִתְתִּירָה וְתַרְבִּי וְתַגְדְּלִי וְתִבְאֵי בְעֵדֵי עֲדָיִים שְׂדֵיִם נִכְנֹו וּשְׁעָרָה צִמְחָה וְאֶת עֵרְמֵהּ וְאֶעְבֵּר עָלֶיהָ וְאֶרְאֶה

מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמְיָהּ וְאֶמַּר לָהּ בְּדַמְיָהּ חַיִּי וְאֶמַּר לָהּ בְּדַמְיָהּ חַיִּי:"

וִירַעְוּ אֶתְנֹו הַמְצָרִים וַיַּעֲזֹנֹו וַיִּתְנֹו עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה

וִירַעְוּ אֶתְנֹו הַמְצָרִים. כמו שנאמר. "הִבָּה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן־יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי־תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם־הוּא עַל־שְׂנְאֵינוּ

וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה מִן־הָאָרֶץ:"

וַיַּעֲזֹנֹו. כמו שנאמר. וַיִּשְׁיִמוּ עָלָיו שָׂרֵי מַסִּים לְמַעַן עַנְתּוֹ בְּסִבְלָתָם וַיָּבִין עָרֵי מִסְכָּנוֹת לְפָרְעָה אֶת־פֶּתֶם וְאֶת־רַעְמֶסֶס:

וַיִּתְנֹו עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה. כמו שנאמר. וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרָה:

יש פה 3 "ענויים" "וירעו" "ויעזונו" "ויתנו עלינו..." וחז"ל ביארו שוירעו מתייחס להריגת הבנים הזכרים שהיא רוע מיוחד ויעזונו הם שרי המיסים ששמו המצרים על מנת לענות את עם ישראל ועבודה קשה היינו עבודת הפרך כמשמעה

שהרי המילה רב מיותרת שכבר אמר גוי גדול ועצום על כן המילה רב באה לבאר פן אחר ולכן שולחים אותנו חז"ל לספר יחזקאל שם אמר רבבה (כעין רב) כצמח...נתתיך וכמו צמח ככל שגוזזים אותו ממשיך לצמוח כך עם ישראל כמו שנאמר" כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ"

וּנְצַעֲק אֶל יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וְיִשְׁמַע יְהוָה אֶת קִלְנוּ וְיִרְא אֶת עֲזֵינוּ וְאֶת עֲמַלְנוּ וְאֶת לְחַצְנוּ

וּנְצַעֲק אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן-הָעֲבֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל-הָאֱלֹהִים מִן-הָעֲבֹדָה:

וְיִשְׁמַע יְהוָה אֶת קִלְנוּ. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת-נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת-אַבְרָהָם אֶת-יִצְחָק וְאֶת-יַעֲקֹב:

וְיִרְא אֶת עֲזֵנוּ. זוֹ פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּדַּע אֱלֹהִים:

וְאֶת עֲמַלְנוּ. אֵלוֹ הַבְּנִיִּים. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וַיִּצַּו פֶּרַעַה לְכַלְעֲמוֹ לֵאמֹר כָּל-הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֻרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ וְכָל-הַבַּת תִּחְיֶינָן:

וְאֶת לְחַצְנוּ. זֶה הַדִּחְקָן. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וְגַם-רָאִיתִי אֶת-הַלַּחֲץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם:

שהיו המצרים דוחקים אותם להביא סכום לבנים ליום שנאמר "לא-תגרעו מלבניכם, דבר-יום ביום" ♀

שהבנים עמל הוריהם ♀

שמרב עבודה נמנעו לשמש עם נשותיהם, וזה שאמר הכתוב "וירא אלהים...וידע אלהים" וירא מדבר על העינויים הגלויים כמו רציחת הבנים והעבודה הקשה, והידע מצביע על משהו סמוי מן העין ♀

ויוצאנו יהוה ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל
ובאתות ובמפתים:

ויוצאנו יהוה ממצרים. לא על ידי מלאך. ולא על ידי שרף. ולא על ידי
שליח. אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו. שנאמר.
ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור בארץ
מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים
אני יהוה:

ועברתי בארץ מצרים. אני ולא מלאך. והכיתי כל בכור. אני ולא שרף. ובכל
אלהי מצרים אעשה שפטים. אני ולא שליח. אני יהוה. אני הוא ולא אחר:

בִּיד חֹזְקָה. זֹה הַדְּבָר. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. הִנֵּה יַד־יְהוָה הוֹיָה בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים
בְּחֻמְרִים בְּגַמְלִים בְּבָקָר וּבְצֹאן דְּבַר כָּבֵד מְאֹד:
וּבְזָרַע נְטוּיָה. זֹה הַחֶרֶב. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וַחֲרָבוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל־יְרוּשָׁלָּם:
וּבְמֵרָא גָדֹל. זֶה גְלוּי שְׂכִינָה. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. אוֹ הַנְּסָה אֱלֹהִים לָבוֹא לְקַחַת לּוֹ גּוֹי
מִקְרֵב גּוֹי בְּמִסַּת בְּאֶתֶת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבְזָרוּעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים
גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ:
וּבְאֵתוֹת. זֶה הַמַּטָּה. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וְאֶת־הַמַּטָּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בוֹ
אֶת־הָאֵתוֹת:

וּבְמִפְתִּים. זֶה הַדָּם. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ... (וממשיך בעמוד הבא: דם ואש ותימרות עשן)

ס "שכינה" היא הביטוי של התגלות ה' בעולמו כמו שהתגלה בזמן יציאת מצריים וזהו המורא הגדול

מכך שכתוב "הנה יד ה' הויה..." ועל כן מה שנאמר ביד חזקה זו הדבר

יקח בידו כוס יין. וישפוך בכלי שלש פעמים כשיאמר דם ואש ותימרות עשן וכן באומרו עשר מכות וישפוך עשר פעמים בכל מכה וישפוך מעט וכן דצ"ך עד"ש באח"ב סך הכל 16 פעמים.

דָּם וְאֵשׁ וְתִמְרוֹת עֶשֶׂן:

דָּבָר אַחֵר.
בִּיד הַזָּקָה שְׁתִּים.
וּבְזֵרוֹעַ נְטוּיָה שְׁתִּים.
וּבְמֵרָא גְדֹל שְׁתִּים.
וּבְאַתּוֹת שְׁתִּים.
וּבְמִפְתִּים שְׁתִּים:

אֱלוֹ עֶשֶׂן מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים
בְּמִצְרַיִם. וְאֱלוֹ הֵן:

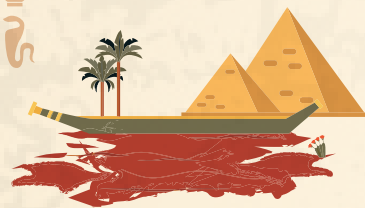
חגגה

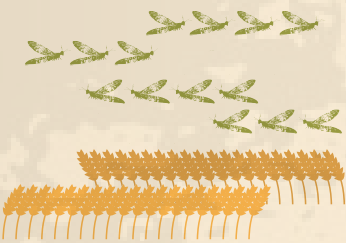
כגפגפ

כגגגג

גג

הגהג

גגג

הגהג

גגג

הגהגה

הגהג

הגהג

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים:

דַּצִּי"ךְ. עַדִּי"ש. בְּאַחִי"ב:

רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אָמַר. מִנִּין אֶתָּה אֹמֵר שֶׁלְקוֹ הַמְצָרִים
בְּמְצָרִים עֲשׂוּר מִכּוֹת. וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת.
בְּמְצָרִים מָה הוּא אֹמֵר.

וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֵל פֶּרַעַה אֲצַבֵּעַ אֱלֹהִים הוּא.
וְעַל הַיָּם מָה הוּא אֹמֵר.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּלִד הַגָּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמְצָרִים וַיֵּירָאוּ
הָעָם אֶת יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בְּיָהוּהוּ וּבְמִשְׁהוּ עֲבָדוּ:

כִּמָּה לָקוּ בְּאַצְבָּע. עֲשֹׂר מִכּוֹת. אֲמֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ
עֲשֹׂר מִכּוֹת. וְעַל הַיָּם לָקוּ חַמְשִׁים מִכּוֹת:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. מִנִּין שְׁכָל-מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם הַיְתָה שֶׁל אַרְבַּע מִכּוֹת.
שֶׁנֶּאֱמַר.

יִשְׁלַח בָּם חַרוֹן אַפּוֹ עֲבֵרָה וּזְעַם וּצְרָה מִשְׁלַחַת מִלֹּאכֵי רַעִים.
עֲבָרָה אַחַת. וְזַעַם שְׁתַּיִם. וְצְרָה שְׁלֹשׁ. מִשְׁלַחַת מִלֹּאכֵי
רַעִים אַרְבַּע. אֲמֹר מֵעַתָּה בְּמִצְרַיִם לָקוּ אַרְבַּעַיִם מִכּוֹת.
וְעַל הַיָּם לָקוּ מֵאֲתַיִם מִכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אומר. מנין שְׁכָל-מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמִצְרַיִם הִיְתָה שֶׁל חֲמִשׁ
מִכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר.

יִשְׁלַח בָּם רוּחַ אָפוּ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מַלְאכֵי רַעִים.
רוּחַ אָפוּ אַחַת.

עֲבָרָה שְׁתֵּים. וְזַעַם שְׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע. מִשְׁלַחַת מַלְאכֵי

רַעִים חֲמִשׁ. אָמור מֵעֵתָה בְּמִצְרַיִם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת. וְעַל
הֵם לָקוּ מְאֹתַיִם וְחֲמִשִּׁים מִכּוֹת:

דיי דינו

דיי דינו

דיי דינו

כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת
לְמַקּוֹם עָלֵינוּ:

דיי דינו

דיי דינו

דיי דינו

אלו הוציאנו ממצרים. ולא עשה בהם שפטים

דינו:

אלו עשה בהם שפטים. ולא עשה באלהיהם

דינו:

אלו עשה באלהיהם. ולא הרג בכוריהם

דינו:

אלו הרג בכוריהם. ולא נתן לנו את-ממונם

דינו:

אלו נתן לנו את-ממונם. ולא קרע לנו את-הים

דינו:

אלו קרע לנו את-הים. ולא העבירנו בתוכו בקרבה

דינו:

אלו העבירנו בתוכו בקרבה. ולא שקע צרינו בתוכו

דינו:

אלו שקע צרינו בתוכו. ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה

דינו:

אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה. ולא האכילנו את המן

דינו:

אלו האכילנו את המן. ולא נתן לנו את השבת

דינו:

אלו נתן לנו את השבת. ולא קרבנו לפני הר סיני

דינו:

אלו קרבנו לפני הר סיני. ולא נתן לנו את התורה

דינו:

אלו נתן לנו את התורה. ולא הכניסנו לארץ ישראל

דינו:

אלו הכניסנו לארץ ישראל. ולא בנה לנו את בית המקדש

דינו:

עַל

אַחַת כֹּמֶה וְכֹמֶה טוֹבָה כְּפוּלָה וּמְכַפֶּלֶת לַמָּקוֹם

עָלֵינוּ. הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם. עָשָׂה בָּהֶם שְׂפָטִים. עָשָׂה

בְּאֱלֹהֵיהֶם. הָרַג בְּכוֹרֵיהֶם. נָתַן לָנוּ אֶת-מִמּוֹנָם. קָרַע לָנוּ

אֶת-הַיָּם. הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחָרָבָה. שָׁקַע צַיִינוּ בְּתוֹכוֹ.

סָפַק צָרְכֵנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה. הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן. נָתַן

לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת. קָרַבְנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי. נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה.

הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה. לְכַפֵּר

עַל כָּל-עֲוֹנוֹתֵינוּ:

רָבֵן גַּמְלִיאֵל הָיָה אֹמֵר. כָּל-מִי שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים
אֱלוֹ בַּפֶּסַח. לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ. וְאֵלוֹ הֵן.

פֶּסַח. מִצָּה. וּמָרוֹר

כשיאמר פסח יסתכל בזרוע אבל לא יאחזנו בידו

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמַּן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם
עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי
אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר.
וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פֶּסַח עַל־בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל

במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו:

יגביה את המצה העליונה ויאמר מצה זו
ו י י

מצה זו שאנחנו אוכלים על שום מה. על שום שלא
הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ. עד שנגלה עליהם
מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם מיד. שנאמר.

ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי
לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם
צדה לא עשו להם:

יאחזו המרור בידו ויאמר מרור זה

מְרֹר זֶה שְׁאַנְחֵנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שְׁמָרְרוּ
הַמְצַרִּים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמְצַרִּים. שְׁנַאֲמַר.

וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קִשָּׁה בַחֲמַר וּבִלְבַנִּים וּבְכָל
עֲבָדָה בְּשִׁדָּה אֶת כָּל־עַבְדֹתֶם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בַּפֶּרֶךְ:
בְּכָל־דֹּר וְדֹר חָיֵב אָדָם לְהִרְאוֹת אֶת־עַצְמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא יֵצֵא
מִמְצַרִּים. שְׁנַאֲמַר.

וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעַבְדֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה
לִי בְצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:

שְׁלֹא אֶת אַבּוֹתֵינוּ בְּלִבְד גָּאֵל הֶקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֵלֹא אִף
אוֹתָנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר. וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הִבִּיא
אֹתָנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּינוּ:

יכסה את המצה ולוקח את הכוס בידו עד גאל ישראל ויאמר

לְפִיכָךְ אֲנַחֲנוּ חַיִּיבִים. לְהוֹדוֹת. לְהֵלֵל. לְשַׁבַּח. לְפָאֵר. לְרוֹמֵם.
לְהַדָּר. וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל־הַנְּסִים הָאֵלֹו.
הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחֵרוֹת. וּמִשְׁעָבוֹד לְגֵאֻלָּה. וּמִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה.
וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל. וְנֹאמַר לְפָנָיו הֵלְלוּיָהּ:

הִלְלוּיָהּ | הִלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הִלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה: יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמְזֶרֶח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבֹאוֹ מְהֵלֵל שֵׁם יְהוָה: רָם עַל־
כָּל־גּוֹיִם | יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כִי־הוָה אֱלֹהֵינוּ הַמְגַבִּיהִי לְשָׁבֶת:
הַמְשִׁפִּילִי לְרֵאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ: מְקִימֵי מֵעַפָּר דָּל מֵאֲשֵׁפֶת יָרִים
אֲבִיוֹן: לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבֵי | עֶקְרֵת הַבַּיִת אֲנִם־
הַבָּנִים שְׂמַחָה הִלְלוּיָהּ:

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיַּת יַעֲקֹב מֵעַם לְעֹז: הִיָּתָה יְהוּדָה לְקַדְשׁוֹ
יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו: הֵיָם רָאָה וַיִּנָּס הַיִּרְדֵּן יִסֹּב לְאַחֲזֹר: הֶהָרִים רָקְדוּ
כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן: מֵה־לָּהֶּ הֵיָם כִּי תָנוּס הַיִּרְדֵּן תִּסֹּב לְאַחֲזֹר:
הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבָעוֹת כְּבְנֵי־צֹאן: מִלְּפָנֵי אָדוֹן חוֹלֵי אֶרֶץ מִלְּפָנֵי
אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: הַהֹפְכֵי הַצּוֹר אֲגַם־מָיִם חִלְּמֵי־שׁ לְמַעַיְנוֹ־מָיִם:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר גָּאֵלְנוּ וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם. וְהַגִּיעָנוּ
הַלֵּילָה הַזֶּה. לְאֹכֹל בּוֹ מִצָּה וּמָרוֹר. כֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הַגִּיעָנוּ לְמוֹעֲדִים
וְלִרְגָלִים אַחֲרַיִם הַבָּאִים לְקִרְאתֵנוּ לְשָׁלוֹם. שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירָךְ. וְשָׂשׂוּיִם בְּעִבּוּדְתָךְ. וְנֹאכְלֵי
שֵׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יִגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבֵּיחֶךָ לְרִצּוֹן. וְנוֹדֶה לְךָ שִׁיר חֲדָשׁ
עַל גְּאֻלְתֵּנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גָּאֵל יִשְׂרָאֵל:

וישתה את הכוס בהסבה בלי ברכה

לְשֵׁם יַחּוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיָּהּ. בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ. וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ. לְיַחְדָּא שְׁם יו"ד ק"א בְּנֵא"ו ק"א. בְּיַחּוּדָא שְׁלִים (יְהוָה) בְּשֵׁם
כָּל יִשְׂרָאֵל. הַרְיֵנִי מוֹכֵן וּמְזֵמֵן לְשִׁתוֹת יַיִן שֶׁל כּוֹס שְׁנֵי מֵאֲרֵבַע כּוֹסוֹת שֶׁתְּקַנּוּ חֲכָמִים וְכְרוֹנִם לְבִרְכָה בְּלִיל חַג הַמִּצּוֹת. שְׁכָל-אֶחָד וְאֶחָד
מֵהֶם הוּא מִצְוָה בְּפָנָי עֲצֻמָּה. וַיְהִי וַ נַּעַם אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ.

ירחל ידיו וקודם שירחל טוב לאמר בקשה לו

לשם יחוד קדשא בריהו הוא ושכינתיה. בדחילו ורחימו. ורחימו ודחילו. ליחדא שם יי"ד ק"א בוא"ו ק"א. ביחודא שלים (יהוה) בשם כל ישראל. ובשם כל הנפשות. והרוחות והנשמות ומלבושיהם והקרובים להם. שמכללות אצילות בריאה יצירה עשייה. ומכל פרטי אצילות בריאה יצירה עשייה. דכל פרצוף וספירה. הנה אנכי מוכן ומזמן לקיים מצות עשה מן התורה לאכול מצה בלילה הזאת של חג המצות. כאשר צונו יהוה אלהינו בתורתו הקדושה בערב תאכלו מצות. והריני מוכן לקיים מצות לא תעשה דלא יאכל חמץ. ומצות לא תעשה דכל מחמצת לא תאכלו. ומצות לפרוש מאכילת חמץ. שנאמר שבעת ימים מצות תאכלו. ולא הבא מכלל עשה עשה. ומצות לא תעשה שלא לאכול תערובת חמץ. ומצות לא תעשה דלא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר. ומצות לא תעשה דשאר לא ימצא בבתיכם. כדי לעשות נחת רוח ליוצרנו ולעשות רצון בוראנו. כדי לתקן שורש מצות אלו במקום עליון. ויהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתהא חשובה ומקבלת ורצויה לפניך מצוה זו של אכילת מצה בלילה הזאת. ויעלה לפניך כאלו כונתי בכל הכונות הראיות לכוון במעשה ודבור וכונה ומחשבה ורעותא דלבא. ויהי | נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

ירחץ ידיו. וקודם שינגבן יגביהן כנגד פניו ויברך

ברוך אתה יהוה. אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידים:

חוצות

מצה

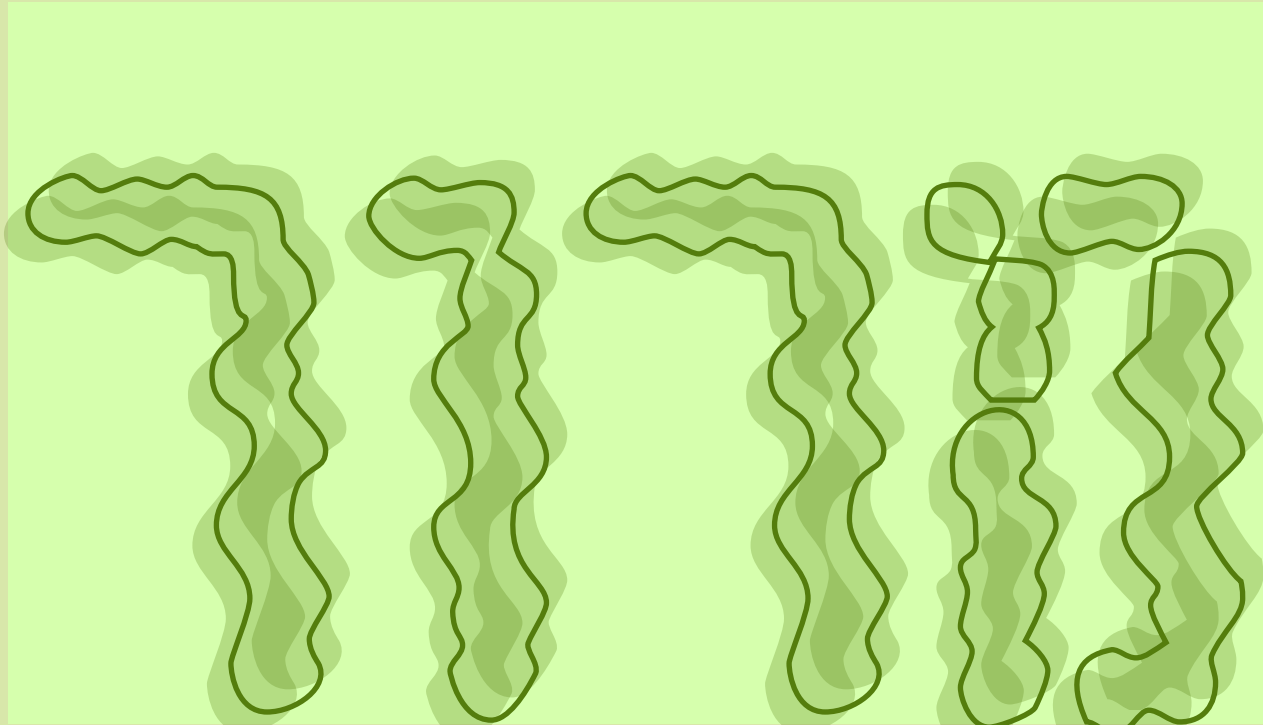
יקח שלשת המצות (שתי השלמות והפרוסה שביניהן) ויברך המוציא וישמיט מצה
התחתונה ויברך על השלימה והפרוסה על אכילת מצה ויבצע שתי כזיתות (58 גרם)
משתיהן יחד ויאכלם בהסבה ויזהר שלא ידבר בדברים חיצונים בין אכילת מצה
לאכילת הכורך

קודם שיברך המוציא יאמר

עֲיִנֵי כָל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל חַי רֵצוֹן

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הַמוֹצֵיא
לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:**

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנּוּ עַל אֲכִילַת מִצָּה:**

יקח כזית (28 גרם) מרור ויטבל אותו בחרוסת וינער מעט מהחרוסת שעליו כדי שישאר בו קצת מרירות

וקודם שיברך עליו יאמר

לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתִּיה. בְּדָחִילוֹ וּרְחִימוֹ וְדָחִילוֹ. לִיְחֻדָּא שֵׁם יי"ד ק"א בְּנֹא"ו ק"א. בְּיְחֻדָּא שְׁלִים (יהוה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַרְיֵנִי רוּצָה לְקַיֵּם מִצְוֹת אֲכִילַת מְרוֹר עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר וְנִעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. וְיֵהִי | נֵעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ:

ואחר כך יברך ויאכלנו **בל** הסבה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר:

יקח מצה השלישית ויבֹצֵעַ ממנה בזית ויקח כזית מרור ויכרוך שניהם יחד
ויטבלם בחרוסת ויאמר

זֵכֶר לַמַּקְדֵּשׁ.

בַּיָּמֵינוּ יִחַדֵּשׁ.

**כִּהְיֵה לְהַזְקֵן שְׂהֵיָה
כּוֹרֵךְ,**

וְאוֹכְלֵי בְּבֵת אֶחָת.
לְקַיֵּם מִה שֶׁנֶּאֱמַר
עַל-מִצְוֹת וּמִדְּבָרִים
יֵאָכְלוּ:

שולחן ערוך

יאכל סעודתו בשמחה ולא ישבע הרבה כדי שיוכל לאכול
אפיקומן בתיאבון

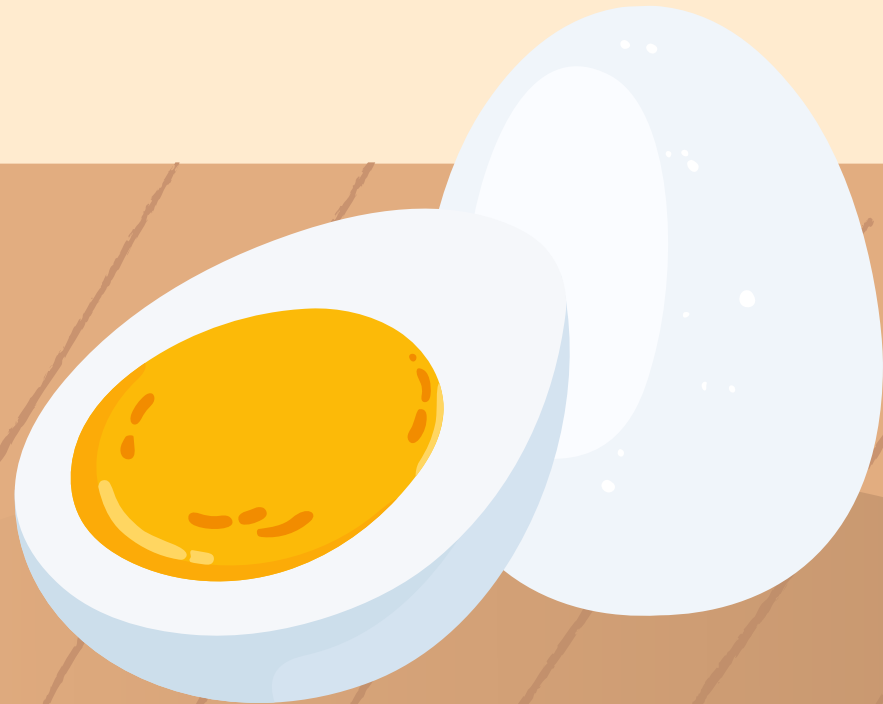

בתוך הסעודה טוב לומר לשון זה שלמא עלך יומא טבא קדישא. שלמא עלך חגא קדישא. שלמא עלך אושפיזא קדישא. אנת
הוא מקרא קודש. זמין אנת לההוא אתר דאקרי קודש. לאתעטרא ביה ולאשתאבא ביה. ותתקדש וישתכח בך חדותא. הא אנת
שאיב מההוא עמיקא דעמיקתא. דנחלין ומבועין נפקין מניה. הא ישראל דאתקרון קודש מקבלין לך באנפין נהירין. בחדותא
ובתשבחתא. מזמנין לך מתקנין לך סעודתא יתירא. מסדרין פתורי מתקני גרמיהו במאני יקר. חדאן ומשבחין שבחא לקדשא
ברוך הוא:

חגא דפסחא דרועא ימינא. כמה חביב אנת ויקיר. בך נפקו ישראל מרשותא אחרא ועאלו ברשותא קדישא. בך כתיב שבעת
ימים שאר לא ימצא בבתיכם. האי לחמא אקרי מצה בגין דקא משדדת ומברחת לכל סטרין בישין ועביד בהו קטטה. כגונא
דשדי דמזוזה דמברחת לשדים ומזיקים דתרעא. אוף הכי איהי מברחת לכל סטרין בישין ועביד קטטה בהו. כמה חביבין יומין
דילך דאינון יומי חדותא. אינון יומין דסלקין ליקרא עלאה. בך חדאן ישראל בחדותא דפורקנא דמאריהון. בך משבחין ישראל
גבורתיה דקדשא ברוך הוא ובדא יהבי חילא לעלא. בך חדי קדשא ברוך הוא בספורא דשבחא דילהון. בך אכלין ישראל מיכלא
דאסותא. בך אכלין מצה דאיהי אסותא למיעל ולמנדע ברזא דמהימנותא דא איהו נהמא דאחפימו ביה ישראל חכמתא עלאה
דאורייתא ועאלו בארחה. בך ישראל כלהו צריכין למיהוי שמורים ונטורים מחמץ ושאור בכל שהוא. וכל מאכלין ומשקין כלהו
נטורין. עלך כתיב את-חג המצות תשמר. ברוך יהוה לעולם אמן | ואמן:

לאחר שגמר סעודתו יאכל ביצה וקודם שיאכלנה יאמר

זְכוֹר לְקַרְבָּן חַגֵּיגָה

עפפון

אחר שגמר סעודתו יקח חצי המצה ששמר לאפיקומן ויאכל ממנו שתי כזיתות בהסבה ואם הוא חלש וקשה עליו לאכול שתי כזיתות יאכל רק כזית אחת ויאכל אותו במקום אחד ולא בשתי מקומות ויזהר לאכלו קודם חצות ולא יאכל שום דבר אחריו וקודם שיאכלנו יאמר

זְכֹר לְקִרְבָּן פֶּסַח הַנֶּאֱכָל עַל

הַשֶּׁבַע:

אלוהיו הנביא

ימזגו כוס של

ופותחים את הדלת

ברוך

יטול מים אחרונים וימזגו כוס שלישי ויחאזנו בידו ויברך ברכת המזון וקודם שיברך יאמר

לְמַנְצַח בְּנִגְיַת מְזֻמּוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וְיִבְרַכְנוּ יָאֵר פָּנָיו אֶתְנוּ סְלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָהּ בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתָהּ: יוֹדוּהָ עַמִּים וְאֱלֹהִים יוֹדוּהָ עַמִּים כָּלָם: יְשׁוּמְחוּ וְיִרְנְנוּ לְאֲמִים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשׂוֹר וּלְאֲמִים וּבְאֶרֶץ תִּנְחַם סְלָה: יוֹדוּהָ עַמִּים וְאֱלֹהִים יוֹדוּהָ עַמִּים כָּלָם: אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים וְיִירָאוּ אֹתוֹ כָּל־אֶפְסֵי־אֶרֶץ:

אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע אֶת־הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת־מַצּוֹתָיו שְׁמֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם: תְּהִלַּת יְהוָה יִדְבַר־פִּי וּיְבָרֵךְ כָּל־בֶּשֶׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וְאֲנַחְנוּ וְנִבְרָךְ יְהוָה מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ: וְיִדְבַר אֵלַי זֶה הַשְּׁלֶחֶן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה:

הב לן ונבריה למלכא עלאה קדישא: (שמים)

ברשות מלכא עלאה קדישא. וברשות יומא טבא אושפיזא קדישא(אם חל בשבת וברשות שבת מלכתא.). וברשותכם. וברך (אם הם עשרה אלהינו) שאכלנו משלו:

ברוך (אם הם עשרה אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו הגדול חיינו:

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל הַזֶּן אוֹתָנוּ

וְאֶת-הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוֹבוֹ. בְּחֵן בְּחֶסֶד בְּרִיּוֹחַ וּבְרַחֲמִים רַבִּים.
נִתֵּן לָחֶם לְכָל-בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ. וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד
לֹא חָסַר לָנוּ. וְאֵל יַחֲסֹר לָנוּ מִזֶּזֶן תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הוּא
אֵל זָן וּמִפְּרִנֵּס לְכָל. וְשִׁלְּחָנוּ עָרוֹךְ לְכָל. וְהִתְקִין מַחֲיָה וּמִזֶּזֶן
לְכָל-בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בְּרַחֲמָיו וּבְרוּב חֲסָדָיו. כְּאֲמֹר.
פּוֹתַח אֶת-יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רָצוֹן. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.
הֵזֵן אֶת-הַכֹּל: (ר"ת פא"י שהוא מספר יאהדונהי ומספר סא"ל וס"ת חת"ך)(כמספר חת"ך)

נוֹדָה לָךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ. אֶרֶץ

חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה. בְּרִית וְתוֹרָה חַיִּים וּמְזוֹן. עַל
שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּפָדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים. וְעַל
בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׁרָנוּ. וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ. וְעַל חֻקֵּי
רְצוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ. וְעַל חַיִּים וּמְזוֹן שֶׁאַתָּה זָן וּמְפָרֵס אוֹתָנוּ:

עַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. וּמְבָרְכִים אֶת-
שִׁמְךָ. כְּאֶמֶר. וְאֶכְלֹתָ וּשְׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל-
הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לָךְ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. עַל הָאָרֶץ וְעַל
הַמְּזוֹן:

רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם
עִירָךְ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדָךְ. וְעַל הַיְכָלְךָ. וְעַל מְעוֹנֶךָ.
וְעַל דְבִירָךְ. וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו.
אָבִינוּ. רַעֲנוּ. זוֹנִינוּ. פְּרַנְסֵנוּ. כֹּלְכֵלֵנוּ. הַרְוִיחֵנוּ הַרוּח-לָנוּ
מִהֵרָה מְכֹל-צָרוֹתֵינוּ. וְנָא. אֵל תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. לַיְדֵי
מִתְּנוֹת בָּשָׂר וָדָם. וְלֹא לַיְדֵי הַלְּוָאֲתָם. אֲלֵא לַיַּדְךָ הַמְּלֵאָה
וְהַרְחֲבָה. הַעֲשִׂיָרָה וְהַפְּתוּחָה. יְהִי רָצוֹן שְׁלֹא נִבּוֹשׁ בְּעוֹלָם
הַזֶּה. וְלֹא נִכָּלֵם לְעוֹלָם הַבָּא. וּמִלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ.

תַּחֲזִירָנָה לְמִקְוָמָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

בשבת אומרים

רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשַּׁבָּעִי. הַשַּׁבָּת הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא מִלְּפָנֶיךָ. נְשַׁבּוֹת בּוֹ וְנִנּוּחַ בּוֹ וְנִתְעַנֵּג בּוֹ כְּמִצְוֹת חֻקֵי רְצוֹנָךָ. וְאַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְהִרְאֵנוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. כִּי אַתָּה הוּא בֹעֵל הַנְּחָמוֹת. וְהַגַּם שְׂאֲכַלְנוּ וְשָׂתִינוּ חֶרֶבֶן בֵּיתְךָ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ לֹא שָׁכַחְנוּ. אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ לְנֹצֵחַ וְאַל תִּזְנַחְנוּ לְעַד כִּי אֵל מֶלֶךְ גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה:

בליל ראשון (ושני בחוץ לארץ) אם לא אמר יעלה ויבא חוזר לראש

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה
וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר זְכוֹרֵנוּ. וְזְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ. זְכוֹרֵן יְרוּשָׁלַיִם
עִירָךְ. וְזְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד עַבְדְּךָ. וְזְכוֹרֵן כָּל-עַמֶּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לְפִלְטָה לְטוֹבָה. לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים.

לְחַיִּים טוֹבִים וְלְשָׁלוֹם. בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. בְּיוֹם טוֹב
מִקָּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וּלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכַרְנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים
טוֹבִים. בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחַנּוּן וְחַמּוּל וְרַחֵם
עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֱלֹהֵי עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם
אַתָּה:

וְתִבְנֶה יְרוּשָׁלַיִם עִירךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה.

בוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם (ואומר בלחש אָמֵן):

אם שכח לומר יעלה ויבא ונוכר לפני שהתחיל ברכת הטוב והמטיב יאמר

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שְׁנַתְּנוּ יָמִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה. אֶת-יוֹם
חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. אֶת-יוֹם טוֹב מְקַרְא קֹדֶשׁ הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים:

אם שכח לומר רצה והחליצנו או יעלה ויבא בשבת ונוכר לפני שהתחיל ברכת הטוב והמטיב יאמר

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. שְׁנַתְּנוּ שַׁבָּתוֹת לְמִנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. בְּאַהֲבָה לְאוֹת
וּלְבְרִית. וְיָמִים טוֹבִים לְשִׁשּׁוֹן וּלְשִׁמְחָה. אֶת-יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. אֶת-יוֹם טוֹב מְקַרְא קֹדֶשׁ הַזֶּה
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל אָבִינוּ.
מִלְכֵנוּ. אֲדִירֵנוּ. בּוֹרְאֵנוּ. גּוֹאֲלֵנוּ. קְדוֹשֵׁנוּ. קְדוֹשׁ יַעֲקֹב.
רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב. וְהַמְטִיב לְכָל. שְׂבָכָל-

יום ויום הוא הטיב לנו. הוא מטיב לנו. הוא ייטיב לנו.
הוא גמלנו. הוא גומלנו. הוא יגמלנו לעד חן וחסד ורחמים
וריוח והצלחה וכל-טוב: יענו אמן

הרחמן הוא ישתבח על כבודו:
הרחמן הוא ישתבח בשמים ובארץ:
הרחמן הוא ישתבח בנו לדור דורים:
הרחמן הוא קרן לעמו ירים:
הרחמן הוא יתפאר בנו לנצח נצחים:
הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד ולא בבזוי בהתר ולא באסור בנחת ולא בצער:
הרחמן הוא יתן שלום בינינו:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה רוּחָה וְהִצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִצְלִיחַ אֶת-דַּרְכֵינוּ:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁבֹּר עַל גְּלוֹת מְהֵרָה מֵעַל צְוָארֵנוּ:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה. רְפוּאָת הַנְּפֶשׁ וְרְפוּאָת הַגּוּף:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת-יְדוֹ הַרְחֵבָה:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ כָּל-אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בִשְׁמוֹ הַגָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרַכוּ אֲבוֹתֵינוּ

אֲבָרָהִם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. בְּכָל מְכַל כָּל. כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ יַחַד בְּרָכָה שְׁלֵמָה. וְכֵן

יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמוֹ:

(בשבת: הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִנְחִילֵנוּ עוֹלָם שְׁכָלוֹ שֶׁבֶת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:)

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁכָלוֹ טוֹב:

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִטַּע תּוֹרָתוֹ וְאַהֲבָתוֹ בְּלִבֵּנוּ וְתַהֲיֶה יְרָאתוֹ עַל פְּנֵינוּ לְבַלְתִּי

נִחְטָא. וְיִהְיוּ כָל-מַעֲשֵׂיֵנוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם:

ברכת האורח הרחמן הוא יְבָרַךְ אֶת הַשִּׁלְחָן הַזֶּה שְׂאֵכְלָנוּ עָלָיו וְיַסְדֵּר בּוֹ כָּל-מַעֲדָנֵי עוֹלָם. וְיִהְיֶה כְּשִׁלְחָנוּ שֶׁל אֲבֹרָהּ אָבִינוּ. כָּל-רָעַב מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל. וְכָל-צָמָא מִמֶּנּוּ יִשְׁתֶּה. וְאֵל יַחְסֹר מִמֶּנּוּ כָּל-טוֹב לְעַד וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. אָמֵן: הַרְחֵם הוּא יְבָרַךְ בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וּבְעַל הַסְּעוּדָה הַזֹּאת. הוּא וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְכָל-אֲשֶׁר לוֹ. בְּבָנִים שִׂיחָיו. וּבְנָכְסִים שִׂיבּוֹ. בְּרַךְ יְהוָה חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצֶה. וְיִהְיוּ נִכְסָיו וּנְכֻסֵּינוּ מְצֻלָּחִים וְקָרוֹבִים לְעִיר. וְאֵל יִזְדַּקֵּק לְפָנָיו וְלֹא לְפָנָיו שׁוֹם דְּבַר חֲטָא וְהִרְהוּר עוֹן. שֶׁשׁ וְשִׁמְח כָּל-הַיָּמִים בְּעֶשֶׂר וְכָבוֹד. מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. לֹא יָבוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא יִפְלֹם לְעוֹלָם הַבָּא. אָמֵן כּוֹן יְהִי רָצוֹן:

הַרְחֵם הוּא יְחַיֵּנוּ וְיַזְכֵּנוּ וְיַקְרִיבֵנוּ לְיָמֵי הַמְּשִׁיחַ וְלְבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מְגִדוֹל יְשׁוּעוֹת מְלָכּוֹ וְעֲשֵׂה-חֶסֶד לְמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וְלִזְרַעוֹ עַד-עוֹלָם: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעִבוּ וְדָרְשׁוּ יְהוָה לֹא-יִחְסְרוּ כָּל-טוֹב: נַעַר וְהַיִּתִּי גַם-זִקְנָתִי וְלֹא-רָאִיתִי צָדִיק נִעְזָב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ-לֶחֶם: כָּל-הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלֹה וְזָרְעוֹ לְבָרְכָה: מַה-שְּׂאֵכְלָנוּ יְהִי לְשִׁבְעָה. וּמַה-שְּׂשִׁיתֵנוּ יְהִי לְרִפּוּאָה. וּמַה-שְּׁהוֹתָרְנוּ יְהִי לְבָרְכָה. כְּדַכְתִּיב. וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וַיֵּאָכְלוּ וַיּוֹתֵרוּ כְּדַבֵּר יְהוָה: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: בָּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּיְהוָה וְהָיָה יְהוָה מְבֹטָחוֹ: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה וְיַבְרֶךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

כוס שלישית

לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה. ברחילו ורחימו. ורחימו ורחילו. ליחדא שם יו"ד ק"א בנא"ו ק"א. ביחודא שלים (יהוה) בשם כל ישראל. הריני מוכן ומזמן לשתות זין של כוס ברכת המזון שהוא כוס שלישי מארבע כוסות שתקנו חכמים זכרונם לברכה בליל חג המצות. שכל-אחד ואחד מהם הוא מצוה בפני עצמה. ויהי ונעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

כוס ישועות אשא ובשם יהוה אקרא

סברי מרנן ועונים לחיים

ויכוין לפטור בברכה זו גם כוס רביעי

ברוך אתה יהוה. אלהינו מלך העולם.

בורא פרי הגפן: וישתהו בהסבה

הכלים

ימזגו כוס רביעי ויקרא עליו את ההלל.

שִׁפְךָ חֶמְתְּךָ אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא־יִדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר
בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ: כִּי אָכַל אֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־נֹוֹהוּ הַשָּׁמוֹ: שִׁפְךָ־
עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ וַחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשְׁיגֵם: תִּרְדֹּף בְּאַף וְתִשְׁמִידֵם
מִתַּחַת שָׁמַי הַזֶּה:

מסיימים את ההלל

לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי־לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל־חַסְדֶּךָ עַל־
אַמְתֶּךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אִי־הֵנָּה אֱלֹהֵיהֶם: וְאֵלֵינוּ
בְּשָׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ עָשָׂה: עֲצֹבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה

יְדֵי אָדָם: פֶּה־לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ: אָזְנַיִם
לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אֶף לָהֶם וְלֹא יִרְחֹזוּ: יְדֵיהֶם וְלֹא יַמְיִשׁוּן
רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְיוּ כְמוֹתָם: כְּמוֹתָם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם
כָּל אֲשֶׁר־בִּטַח בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בִּיהוָה עֲזָרָם וּמַגֵּנָם הוּא:
בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוּ בִיהוָה עֲזָרָם וּמַגֵּנָם הוּא: יֵרְאִי יְהוָה בְּטַחוּ
בִּיהוָה עֲזָרָם וּמַגֵּנָם הוּא:

יְהוָה זְכָרְנוּ: יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית
אֶהְרֹן: יְבָרֵךְ יֵרְאִי יְהוָה הַקְטַנִּים עִם־הַגְּדֹלִים: יִסַּף יְהוָה

עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֲשֵׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי־אָדָם:
לֹא הִמְתִּים יְהִלְלוּ־יָהּ וְלֹא כָל־יִרְדֵי דוֹמָה: וְאַנְחָנוּ | נְבָרַךְ
יָהּ מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

אָהַבְתִּי כִּי־יִשְׁמַע | יְהוָה אֶת־קוֹלִי תַחֲנוּנָי: כִּי־הָטָה אָזְנוֹ
לִי וּבִימֵי אֶקְרָא: אֶפְפוּנִי | חֲבֵלֵי־מוֹת וּמְצָרֵי שְׂאוֹל מְצָאוּנִי
צָרָה וַיְגוֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם־יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה מִלְטָה
נַפְשִׁי: חֲנוּן יְהוָה וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם: שֹׁמֵר פְּתָאִים יְהוָה

דְּלוֹתַי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחַיִכִי כִּי־יְהוָה גָּמַל
עָלַיִכִי: כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת־עֵינַי מִן־דְּמָעָה אֶת־רַגְלִי
מִדָּחַי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֶאֱמַנְתִּי כִּי
אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְּחַפְזִי כָּל־הָאָדָם כֹּזֵב:

מָה־אָשִׁיב לַיהוָה כָּל־תַּגְּמוֹלוֹהִי עָלַי: כּוֹס־יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא
וּבִשָּׁם יְהוָה אֶקְרָא: נְדַרִּי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נִגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ:
יָקָר בְּעֵינַי יְהוָה הַמּוֹתֵה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְהוָה כִּי־אֲנִי עַבְדְּךָ
אֲנִי־עַבְדְּךָ בֶּן־אֲמָתְךָ פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי: לָךְ־אֲזַבַּח זִבְחַ תּוֹדָה

וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא: נְדָרֵי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נְגִדָה-נָא לְכָל-עַמּוֹ:
בְּחִצְרוֹת | בֵּית יְהוָה בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּ אֶת-יְהוָה כָּל-גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל-הָאֲמִיּוֹת: כִּי גִבּוֹר
עָלֵינוּ | חֲסִדוֹ וְאֱמֶת יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי-
טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: יֹאמְרוּ-נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
יֹאמְרוּ-נָא בֵּית-אֶהֱרֹן כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: יֹאמְרוּ-נָא יִרְאִי יְהוָה
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:

מִן־הַמִּצַּר קָרָאתִי יְיָ עֲנֵנִי בַמְּרָחֵב יְיָ: יְהוָה לִי לֹא אֵירָא
מִה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: יְהוָה לִי בְעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְשִׁנְאָתִי: טוֹב
לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּטַח בְּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיהוָה מִבְּטַח
בְּנָדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם: סִבּוּנִי גַם־
סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם: סִבּוּנִי כַדְבוּרִים דַּעְכוּ כִּיאֵשׁ
קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם: דַּחַה דַּחִיתַנִּי לְנֶפֶל וַיהוָה
עֲזָרָנִי: עָזִי וְזַמְרַת יְיָ וַיְהִי־לִי לְיִשׁוּעָה: קוֹל ו רָנָה וַיִּשְׁוַעָה
בְּאֶהְלִי צַדִּיקִים יָמִין יְהוָה עֲשֶׂה חֵיל: יָמִין יְהוָה רוֹמְמָה יָמִין

יְהוָה עֲשָׂה חַיִּל: לֹא אָמוֹת כִּי־אֶחָיָה וְאֶסְפֹּר מִעֲשֵׂי יְהוָה: יִסֹּר
יִסְרֹנֵי יְהוָה וְלַמּוֹת לֹא נִתְנַנֵּי: פֶּתַח־לִי שַׁעַר־צֶדֶק אָבֹא־בָם
אוֹדָה יְהוָה: זֶה־הַשַּׁעַר לַיהוָה צַדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ:

אוֹדָהּ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי־לִי לְיִשׁוּעָה: אוֹדָהּ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי־
לִי לְיִשׁוּעָה: אָבֹן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה: אָבֹן
מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה: מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹאת
הִיא נִפְלְאת בְּעֵינֵינוּ: מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאת
בְּעֵינֵינוּ: זֶה־הַיּוֹם עָשָׂה יְהוָה נִגִּילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ: זֶה־הַיּוֹם

עֲשֵׂה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ:

אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא. אָנָּה יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא. אָנָּה יְהוָה הַצְּלִיחָה נָּא:

בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה בְּרִכְנוֹכֶם מִבֵּית יְהוָה:

בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה בְּרִכְנוֹכֶם מִבֵּית יְהוָה:

אֵל | יְהוָה וַיָּאֵר לָנוּ אֶסְרוּ-חַג בְּעֵבְתֵי־עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ:

אֵל | יְהוָה וַיָּאֵר לָנוּ אֶסְרוּ-חַג בְּעֵבְתֵי־עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ:

אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדֶךָ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ:
אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדֶךָ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ:
הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב
הוֹדוּ לְאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים
הוֹדוּ לְאֲדֹנָי הָאֲדֹנִים
לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבַדּוֹ
לַעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה

כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:

לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל-הַמַּיִם
לַעֲשֵׂה אֲוָרִים גְּדֹלִים
אֶת-הַשָּׁמַיִם לְמַמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם
אֶת-הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְמַמְשָׁלוֹת בַּלַּיְלָה
לְמַכָּה מִצְרַיִם בְּבְכוּרֵיהֶם
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מֵחַוְלֹת
בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעוֹ נְטוּיָה
לְגִזֹּר יַם-סוּף לְגִזְרֵי
וְהָעֵבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ
וְנָעַר פְּרָעָה וְחִילוֹ בַּיַם-סוּף
לְמוֹלִיד עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ:

לְמַכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים

וַיַּהַרְג מְלָכִים אֲדִירִים

לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאָמָרִי

וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן

וְנָתַן אֲרָצָם לְנַחֲלָה

נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדָיו

שֶׁבַשְׁפִּילָנוּ זָכַר לָנוּ

וַיַּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ

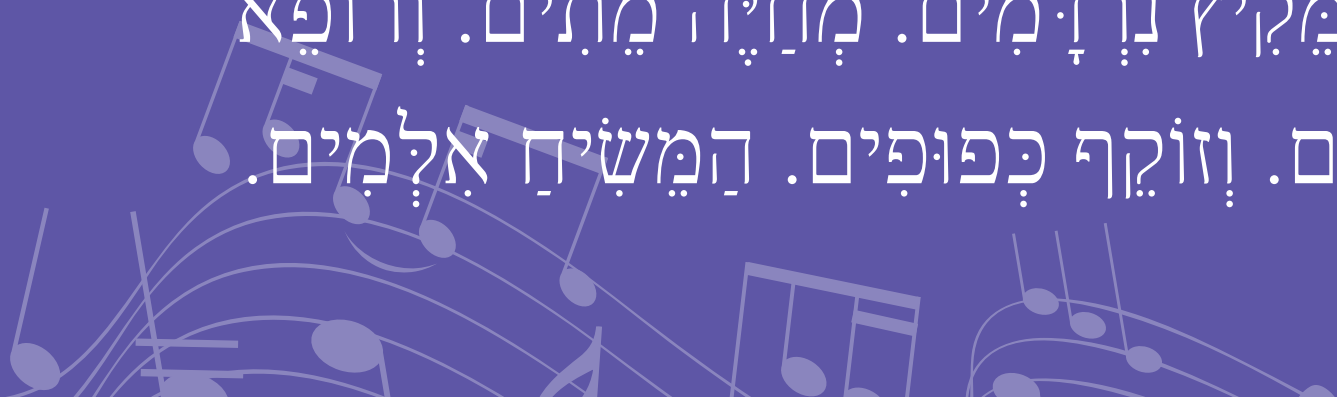
נָתַן לָחֶם לְכָל־בָּשָׂר

הַיְהוּדִים לְאֵל הַשָּׁמַיִם

נִשְׁמַת כָּל־חַי תְּבָרַךְ אֶת שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל־

בְּשָׂר תִּפְאֵר וּתְרוּמִם זְכוֹרָה מִלְּכֵנוּ תָּמִיד. מִן-הָעוֹלָם וְעַד-
הָעוֹלָם אֶתְּה אֵל. וּמִבְּלִעְדֶּיהָ אֵין לָנוּ (מֶלֶךְ) גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ.
פּוֹדֶה וּמַצִּיל. וְעוֹנֶה וּמְרַחֵם. בְּכֹל-עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ
מֶלֶךְ עוֹזֵר וְסוֹמֵךְ אֶלָּא אַתָּה:

אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלוֹהֵ כָּל בְּרִיּוֹת. אֲדוֹן כָּל-
תּוֹלְדוֹת. הַמְּהַלֵּל בְּכֹל-הַתְּשׁוּבָחוֹת. הַמְּנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד.
וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְהוֶה אֱלֹהִים אֲמֵת לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן.
הַמְּעוֹרֵר יְשָׁנִים וְהַמְּקִיץ נֹרְדָּמִים. מְחַיֶּה מֵתִים. וְרוֹפֵא
חוֹלִים. פּוֹקֵחַ עוֹרִים. וְזוֹקֵף כְּפוּפִים. הַמְּשִׁיחַ אֱלֹמִים.

וְהַמַּפְעֵנֶחַ נְעֻלְמִים. וְלֵךְ לְבַדְךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים:
וְאֵלֹהֵינוּ מָלֵא שִׁירָה כִּיָּם. וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כַּהֲמוֹן גְּלִיו.
וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שָׁבַח כְּמִרְחַבֵי רְקִיעַ. וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ
וְכִיָּרַח. וְיָדֵינוּ פְרוּשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם. וְרַגְלֵינוּ קָלוֹת כְּאַיְלוֹת.
אֵין אֲנַחְנוּ מִסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וּלְבָרְךָ אֶת-
שִׁמְךָ מִלְכֵנוּ. עַל-אַחַת מֵאַלְפֵי אֱלָפִים וְרוֹב רַבֵי
רַבּוֹת פְּעָמִים. הַטּוֹבוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
אֲבוֹתֵינוּ. מִלְּפָנִים מִמִּצְרַיִם גְּאֻלְתָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. מִבֵּית
עַבָדִים פְּדִיתָנוּ. בְּרָעַב זָנַחְנוּ. וּבְשֹׁבַע כָּלְכַלְתָּנוּ. מִחֶרֶב

הִצְלָתָנוּ. מִדְּבַר מַלְטָתָנוּ. וּמִחֲלָאִים רָעִים וְרַבִּים דְּלִיתָנוּ.
עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוּנוּ חַסְדֶיךָ. עַל כֵּן אֲבָרִים
נְשַׁלְגֶתָ בָנוּ. וְרוּחַ וְנִשְׁמָה נְשַׁפְּחֶתָ בְּאַפֵּינוּ. וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר
שִׁמְתָּ בְּפִינוּ. הֵן הֵם. יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ. וַיִּשְׁבְּחוּ. וַיִּפְאֲרוּ. וַיִּשְׁוֹרְרוּ.
אֶת-נְשִׁמָּה מִלְכֵנוּ תָמִיד. כִּי כָל-פֶּה לְךָ יוֹדֶה. וְכָל-לִשׁוֹן לְךָ
תִּשְׁבַּח. וְכָל-עַיִן לְךָ תִצְפֶּה. וְכָל-בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע. וְכָל-קוֹמָה
לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה. וְהַלְבָבוֹת יִירְאוּךָ. וְהַקְּרֹב וְהַכְּלִיזוֹת יִזְמְרוּ
לְשִׁמְךָ. כַּדְּבַר שֶׁנֶּאֱמַר. כָּל עֲצָמוֹתַי | תִּאֲמַרְנָה יְהוָה מִי
כָמוֹךָ מִצִּיל עָנִי מִחֲזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֲבִיוֹן מִגְּזֵלוֹ. שׁוּעַת עַנְיִים

אֶתָּה תִשְׁמַע. צַעֲקַת הַדָּל תִּקְנִיב וְתוֹשִׁיעַ. וְכָתוּב. רַנְּנוּ
צְדִיקִים בַּיהוָה לְיִשְׂרָאֵל נְאֻה תְהִלָּה:

בְּפִי	יִשְׂרָאֵל	תְּתוֹרַמֶּם:
וּבְשִׁפְתַי	צְדִיקִים	תְּתַבְרַךְ:
וּבְלִשׁוֹן	חַסִּידִים	תְּתַקְדָּשׁ:
וּבְקֶרֶב	קְדוֹשִׁים	תְּתַהַלֵּל:

בְּמַקְהֵלוֹת רַבּוֹת עִמָּךְ בַּיִת יִשְׂרָאֵל. שְׁכֵן חוֹבֵת כָּל-

הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. לְהוֹדוֹת.

לְהִלֵּל. לְשַׁבַּח. לְפָאֵר. לְרוֹמֵם. לְהַדָּר. וּלְנַצַּח. עַל-כָּל-דְּבָרֵי

שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן-יִשָּׁי עֲבָדְךָ מְשִׁיחֶךָ: וּבְכֵן
יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מְלָכֵנוּ. הָאֵל. הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל. וְהַקְּדוֹשׁ.
בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לָךְ נִאֲמָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד. א שִׁיר. ב וּשְׁבַחָה. ג הַלֵּל. ד וְזִמְרָה. ה עֲזֹ.
וּמִמְשָׁלָה. ז נִצַּח. ח גְּדֻלָּה. ט גְּבוּרָה. י תְּהִלָּה. יא וְתַפְאֲרָת. יב
קְדוּשָׁה. יג וּמִלְכוּת. יד בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת. לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ.
וּמִעוֹלָם וָעֶד עוֹלָם אֶתָּה אֵל:
יְהִי לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כָּל-מַעֲשֶׂיךָ. וְחִסְדֶּךָ וְצַדִּיקִים עוֹשֵׂי
רְצוֹנְךָ. וְעִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כָּל־כָּל־בְּרָנָה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ

וּפְאָרוּ אֶת-שֵׁם כְּבוֹדְךָ. כִּי לְךָ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמְּחַ נְעִים
לְזִמְרָה. וּמֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֶתָּה אֵל. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶלֶךְ
מְהֵלָּל בַּתְּשׁוּבָה. אָמֵן:

כוס רביעית

לשם יחוד קדשא בריהּ הוא ושכינתיה. בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ. וּרְחִימוֹ
וּדְחִילוֹ. לְיַחְדָּא שֵׁם יו"ד ק"א בְּוֹא"ו ק"א. בְּיַחְדָּא שְׁלִים (יהוה)
בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַרְיֵנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְשִׁתוֹת יַיִן שֶׁל כּוֹס רְבִיעִי
מְאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁתְּקַנּוּ חֲכָמִים זְכוּרֵנָם לְבִרְכָּה בְּלֵיל חַג הַמִּצּוֹת.
שְׁכַל-אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם הוּא מְצֹוּה בְּפָנָי עֲצֻמָּה. וַיְהִי וְנָעַם אֲדָנָי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנָהוּ.

**וישתה כוס רביעי בהסבה ואחר כך
יברך ברכה אחרונה**

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מְלֹךְ הָעוֹלָם. עַל הַגָּפוֹן וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן
וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה. וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה. שְׂרָצִית וְהִנְחַלְתָּ
לְאַבוֹתֵינוּ. לְאָכַל מִפְרֵיהָ. וְלִשְׁבֹּעַ מִטוֹבָהּ. רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ. וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל מִזְבְּחֶךָ. וְעַל
הַיְכָלְךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשִׂמְחֵנוּ
בְּבִנְיָנָהּ. וּנְבָרְכְךָ עָלֶיךָ בְּקֹדֶשׁהּ וּבְטַהֲרָהּ. (וְרָצָה וְהִתְלַצְנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה.) וְשִׂמְחֵנוּ בְּיוֹם חַג
הַמִּצּוֹת הַזֶּה. בְּיוֹם טוֹב מִקָּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה. כִּי אַתָּה טוֹב וּמִטִּיב לְכָל. וְנוֹדֶה לְךָ
עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן (אִם שֶׁתָּה יֵין מִפִּירוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹמֵר גִּפְנָה).
בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן (גִּפְנָה):

אם עשה כסדר הזה יהיה רצוי לפני

נר

ה' יתברך ויזכה לשנים רבות וטובות

צוה

החד

והשיר 'חד גדיא' אולי כבר היה בזמן רבותינו מחברו היה בארץ אויבינו,
התנבא על זמנינו ועל ביאת משיחנו
והגדי שזכר אנחנו בית ישראל...
והשונרא נבוכדנצר... אדום וישמעאל...

ХИТ

וְאֶתָּא שׁוֹנֶרָא

וְאֶתָּא כִּלְבָּא

וְאֶתָּא חוּטְרָא

וְאֶתָּא נוֹרָא

וְאֶתָּא מִיָּא

וְאֶתָּא תוֹרָא

וְאֶתָּא הַשׁוּחֵט

וְאֶתָּא מִלְּאָן הַמָּוֹת

וְאֶתָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

וְאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְנִשְׁרָה לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְהִכָּה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָה לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְשָׂרְרָה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָה לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְכַכְּה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְרָה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָה לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכַכְּה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְרָה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָה לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכַכְּה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְרָה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָה לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכַכְּה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְרָה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָה לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְשַׁחַט לְמִלְאָה הַמּוֹת, דְּשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכַכְּה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְרָה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָה לְשׁוֹנְרָא, דְּאָכְלָה לְגַדְיָא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ. חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

אחד
מי
יודע?

אָחַד מִי יוֹדֵעַ? אָחַד אֲנִי יוֹדֵעַ: אָחַד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִ לְחוֹת הַבְּרִית. אָחַד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִ לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ? אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ: אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִ לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ

שֶׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ? חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִ לְחוֹת

הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שֵׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ? שֵׁשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ: שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה

אָבוֹת, שְׁנַיִ לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ? שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע

אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִ לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ? שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה

חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִ לְחוֹת הַבְּרִית, אָחַד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

תִּשְׁעָה מִי יוֹדֵעַ? תִּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ: תִּשְׁעָה יָרַחֵי לְדָה, שְׂמוֹנָה יָמֵי מִיָּלָה, שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא, שִׁשָּׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ? עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ: עֲשָׂרָה דְּבָרֵיָא, תִּשְׁעָה יָרַחֵי לְדָה, שְׂמוֹנָה יָמֵי מִיָּלָה, שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא, שִׁשָּׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

אֶחָד עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ? אֶחָד עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד עָשָׂר כּוֹכְבֵיָא, עֲשָׂרָה דְּבָרֵיָא, תִּשְׁעָה יָרַחֵי לְדָה, שְׂמוֹנָה יָמֵי מִיָּלָה, שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא, שִׁשָּׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

שְׁנַיִם עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁנַיִם עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבִטֵיָא, אֶחָד עָשָׂר כּוֹכְבֵיָא, עֲשָׂרָה דְּבָרֵיָא, תִּשְׁעָה יָרַחֵי לְדָה, שְׂמוֹנָה יָמֵי מִיָּלָה, שִׁבְעָה יָמֵי שַׁבָּתָא, שִׁשָּׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַי לְחוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרְץ.

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ? שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מַדְיָא. שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבִטֵיָא, אֶחָד עָשָׂר